

KOMMENTTI

Jenny Alhonen,
Eeva-Liisa Anttila,
Irene Stachon ja
Mira Shemeikka

Laura Hervannasta, hei!

”Siihen kun tottuu että se ei aamulla oo luukussa niin sen jälkeen sitä ei oo ees kaivannu. Siihen tottuu äkkiä”, toteaa 58-vuotias asentaja Erkki Hujasen artikkelissa. Ajatus ei ole vieras nelisenkymmentä vuotta nuoremmalle lukiolaislehteen. Totutuista tavoista on helppo oppia pois, eikä lehteä osaa välttämättä kaivata. Eräs vaikeimmin tavoiteltava ryhmä on yksin asuvat nuoret, joille ei ole vähään aikaan tullut sanomalehteä. Sanomalehden maailmaan on vaikea hypätä mukaan pitkittyneen tauon jälkeen, sillä ilman tietoa aikaisemmista tapahtumista uutisia on hankala ymmärtää. Ratkaisu ongelmaan voisi olla vaikkapa taustoittavien artikkeleiden lisääminen tai kerran viikossa ilmestyvä liite, jossa kerrattaisiin merkittävimpien tapahtumien aikaisemmat vaiheet.

Myös Hujasen mainitsema pätkäelämä kuulostaa tutulta. Ikäluokkamme on tottunut kiireiseen arkeen, ja vuoro-

kuva: Eeva-Liisa Anttila

kauteen saattaa olla vaikea aikatauluttaa sopivaa rakoa koko lehden perusteelliseen lukemiseen. Tilatun lehden vain pintapuoliseksi jäävä selailu saattaa tuntua rahan haaskaukselta. Lehden nopea silmäily ei välttämättä riitä rakentamaan sidettä lukijan ja lehden välille. Kiireinen nuori lukija saattaa tuntea, ettei lehdellä ole hänelle mitään tarjottavaa tiedon raapaistessa vain pintaa.

Sanomalehden puuttuessa turvaututaan muihin tiedonlähteisiin, kuten televisioon ja internetiin. Niiden tarjoama tieto on helposti saatavilla ja tiiviissä paketissa, ja niiden uskotaan käsittelevän tarpeeksi kattavasti päivittäiset uutistapahtumat.

Teimme lukiomme ensimmäisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille kyselyn, jonka avulla otimme selvää, mitä sanomalehtiä he lukevat ja mistä he etsivät lisätietoja. Moni vastaajista kertoi käyvänsä usein MTV3:n ja iltapäivä-

lehtien kotisivuilla. Internet on monelle mielekäs, mutta petollinen uutislähde, sillä lähteet eivät välttämättä ole luotettavia ja tietoa tullaan etsineeksi kovin kapea-alaisesti. Ihmiset olettavat tietävänsä uutisen koko sisällön nähtyään vain otsikon. Niin sanotut sähköutiset ovat yleistyneet, ja esimerkiksi Nelon uutiset ovat kuin suoraan nuorille suunnattuja lyhyitä tietopaketteja.

Kuluttajan arki ja viihteen lumo

Uusi lukija kiinnittää tietenkin huomionsa ensimmäiseksi lehden ulkoasuun ja yleiseen ilmeeseen. Yhä useammin ikätoverimme tutustuvat lehden mahdollisen viikonpäiväliitteen välityksellä. Esimerkiksi Aamulehden Valo ja Helsingin Sanomien Nyt ovat hyviä esimerkkejä tabloidi-koon toimivuudesta. Itse koemme broadsheet-sivukoon työlääksi lukea. Voimme vain ihailla vanhempiamme, jotka taitavat lehden lukemisen ja aamiaisen syömissä samanaikaisesti. Koko-ongelma on ajanut osan nuorisosta poimimaan tuoreimmat uutiset paksuista, mutta käteväkokoisista iltapäivälehdistä.

Hujasen sanomalehdille ehdottama nimimuutos ei tunnu oleelliselta. Jos uudella nimellä tavoiteltaisiin trendikkäämpää imagoa, nuorten reaktio saattaisi olla jopa hylkivä – ainakin, jos uudistajat itse eivät ole ajan hermolla.

Kuten Hujanen toteaa, lehdissä kiinnostavimmiksi koetaan kolumnit ja muut mielipidepainotteiset tekstit. Tämä ilmiö on havaittavissa myös nuorison lukutottumuksista, mutta varsinaiset mielipidesivut kiinnostavat yhä

”Opiskelija saa äänensä kuuluviin ainoastaan puhumalla opintotuesta, eikä silläkään tunnu olevan näkyvää vaikutusta.

vähemmän niiden kyseenalaisen asiastason vuoksi. Harmillista on, että yhä harvemmin voi nähdä nuoren kirjoittamaa julkaistua tekstiä ainakaan valamediaassa. Myös asiasisällöllä näyttää olevan merkitystä, sillä opiskelija saa äänensä kuuluviin ainoastaan puhumalla opintotuesta, eikä silläkään tunnu olevan näkyvää vaikutusta. Yleisen keskustelun syntymiseksi olisi tärkeää julkaista myös mielipidekirjoituksia, jotka eriävät lehden valitsemasta linjasta. Koemme, että mielipiteemme eivät ole arvokkaita, koska ne eivät ylitä edes julkaisukynnystä. Johtuneeko auktoriteetin puutteesta?

Nuorten perspektiivistä uutisen tulisi olla selkeää kieltä, mutta asiasisällöltään tasokas. Haastatteluissa, kolumneissa ja reportaaseissa journalistin elävöittävä teksti on aina tervetullutta ja virkistävää. Tyyllilajeilla leikkittely tuo mukavaa vaihtelua uutisten vastapainoksi, mutta itse uutiskerrontaa ei tarvitse viihteellistää. Uutiset säilyttäkööt kuivakan tyyliä, jotta niiden uskottavuus ei kärsisi.

Kuvien ja grafiikan osuutta ei tulisi vähätellä tai leimata taiteelliseksi hömpötykseksi. Laadukkaan asiasisällön lisäksi lehden värikäs ulkoasu voi ratkaista nuoren kuluttajan tilauspäätöksen. Monipuolinen grafiikka elävöittää yleisilmettä ja takaa miellyttävän lukukokemuksen. Tasokas ja informatiivi-

nen lehtikuva voi antaa myös taiteellisen elämyksen. Rohkeat, näkemyselliset kuvaajat voisivat saada kosketavia kuvia jopa poliitikoista, joita nyt kuvataan niin kaavamaisesti. Voisiko jopa alhaisista äänestysluvuista syyttää poliitikkojen tylsää esillepanoa?

Mummo on mennyt

Opiskelupaikka näyttää vaikuttavan nuorten sanomalehtien lukemiseen. Lukiossa käytetään sanomalehtiä opetuksen tukena ja materiaalin lähteenä enemmän kuin muissa toisen asteen oppilaitoksissa. Varsinkin lukion äidinkielen opetuksessa ajan tasalla pysyminen on tärkeää. Lukioissa sanomalehdet ovat yleensä helposti luettavissa esimerkiksi välituntitiloissa. Ammatikouluissakin pitäisi alentaa kynnystä tarttua sanomalehtiin esimerkiksi käyttämällä niitä opetuksessa samalla tavoin kuin lukioissa. Näin voitaisiin kenties ehkäistä luokkaerojen syntymistä nuorten keskuudessa. Vaarana on jakautuminen kahteen leiriin jo varhaisessa elämänvaiheessa. Toiset etsivät aktiivisesti tietoa ympäriltään toisten keskittyessä viihhteellisempään tarjontaan.

Miksi nuoret eivät tilaa sanomalehtiä? Usein kuulee selityksen, että ei ole varaa. Se voi olla osittain tottakin, sillä sanomalehden tilaaminen haukkaa helposti ison osan kuukauden budjetista. Erilaiset kampanjat voisivat houkutella nuoria lukijoita. Esimerkiksi opiskelijalennus tai mahdollisuus tilata lehti vain haluamukseen päiväksi viikossa saattaisi innostaa tilaamaan. Useimpia sanomalehtiä voi niin halutessaan tilata

vain viikonlopuiksi, mutta moni ei valitettavasti tiedä tästä mahdollisuudesta. Yhä harvemman nuoren kotiin tulee sanomalehtiä. Kotoa saatu malli vaikuttaa varmasti haluun itse tilata sanomalehteä myöhemmin. Miksi panna rahaa sellaiseen, jota ilman on aina ennenkin pärjännyt?

Kannatamme Hujasen ehdotusta mittatikun muuttamisesta. Me Pihti-putaan mummon lapsenlapsenlapset kuitenkin ehdotamme, että toimittajat ajattelisivat juttuja kirjoittaessaan mieluummin Hervannan Lauraa, ja lehtitalot puolestaan sitä, miten saada Laura kaipaamaan sanomalehteä arkeensa niin nyt kuin tulevaisuudessakin.

**Kirjoittajat ovat opiskelijoita
Tampereen Messukylän lukiossa.**